

భారతదేశ సర్వోన్నత న్యాయస్థానము

సివిలు అప్పీలు అధికారపరిధి

సివిల్ అప్పీల్ నం(లు).9195-9196/2010

M/S బిలాగ్ ఇండస్ట్రీస్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ మరియు మరొకరు --- అప్పీలుదారు(లు)

వర్రెస్

సెంట్రల్ ఎక్సైజ్ యొక్క కమిషనర్, దమన్ మరియు మరొకరు. --- ప్రతివాది(లు)

తీర్పు

ఎస్. రవీంద్ర భట్, న్యాయమూర్తి.

1. కస్టమ్స్, ఎక్సైజ్ అండ్ సర్వీస్ ట్యాక్స్ అప్పిలేట్ ట్రిబ్యూనల్ (ఇకపై 'సీఈఎస్ఎటీ' లేదా 'ట్రీబ్యూనల్') ఉత్తర్వులకు వ్యతిరేకంగా ఈ అప్పీళ్లలో తలెత్తే ప్రశ్న ఏమిటంటే, అప్పీలుదారు M/s బిలాగ్ ఇండస్ట్రీస్ లిమిటెడ్, వాపి (ఇకపై 'బిఐఎల్') తన ఉత్పత్తులను కొనుగోలుదారుకు విక్రయించిన ధరను సెంట్రల్ ఎక్సైజ్ చట్టం, 1944 (ఇకపై "చట్టం")లోని సెక్షన్ 4(4)(సి)కింద "సంబంధిత వ్యక్తి" తో లావాదేవీగా పరిగణించాలా?

2. బిఐఎల్ 1992 లో మిత్సు ఇండస్ట్రీస్ లిమిటెడ్ (ఇకపై 'ఎంఐఎల్') గా విలీనం చేయబడింది ; ఇది దాని ప్రధాన వాటాదారులు / ప్రమోటర్లుగా ఉన్న బిల్కియాస్ కుటుంబ సభ్యులచే ఏర్పడింది. చాప్టర్ 38, సెంట్రల్ టారిఫ్ యాక్ట్ , 1985 (ఇకపై 'CETA')కింద పురుగుమందులు, క్రిమిసంహారక మందులు మరియు వాటి మధ్యవర్తులను తయారు చేయడానికి ఎంఐఎల్ ఉపయోగించబడుతుంది .

ఇవి పైరెథ్రాయిడ్ ఉత్పత్తుల విస్తృత కేటగిరీ కిందకు వస్తాయి. సైపర్మెథ్రిన్ మరియు ఆల్ఫా సియర్మెథ్రిన్ వంటి ఇతర ఉత్పత్తులతో పాటు , ఎంఐఎల్ మొత్తం ఉత్పత్తుల శ్రేణి కోసం అలెథ్రిన్స్ , డెల్టామెథ్రిన్ మరియు ఇంటర్మీడియట్లను తయారు చేసింది. జూలై 1999 కు ముందు , ఎంఐఎల్ ఎస్పియోథ్రిన్ మరియు ఎస్పియోల్ (అలెథ్రిన్ల ఉత్పత్తి సమూహం కిందకు వస్తుంది) ను తయారు చేయలేదు.

3. 16.02.1998న, AgrEvo GmbH మరియు MIL ఒక లెటర్ ఆఫ్ ఇంటెంట్ పై సంతకం చేశాయి, మరియు 22.11.1998న వారు ప్రధానంగా సింథటిక్ పైరెథ్రాయిడ్స్ ఉత్పత్తులు మరియు వాటి ఇంటర్మీడియట్ ల పరిశోధన , తయారీ మరియు అమ్మకాల కోసం ఒక జాయింట్ వెంచర్ ను ఏర్పాటు చేయాలనే తమ ఉద్దేశాన్ని తెలియజేస్తూ ఒక అవగాహనా పత్రం ('ఎంఐఎం') పై సంతకం చేశారు. ఆ తరువాత , MIL, AgrEvo GmbH, మరియు AgrEvo SA 03.07.1999న జాయింట్ వెంచర్ అగ్రిమెంట్ (JVA) కుదుర్చుకున్నారు. ఇది వ్యవసాయ రసాయనాలు మరియు పర్యావరణ ఆరోగ్య ఉత్పత్తులను పరిశోధించడం , అభివృద్ధి చేయడం మరియు తయారు చేయడం కోసం ఉద్దేశించబడింది. ఎంఐఎల్ మొదట తన మొత్తం నాస్-పైరోథ్రాయిడ్ వ్యాపారాన్ని మిట్సుబిషి సైన్స్ లిమిటెడ్ అనే మరొక సంస్థకు బదిలీ చేయడానికి అంగీకరించింది.

4. JVA మూసివేసిన రోజున, ఎంఐఎల్ పేరును M/s బిలాగ్ ఇండస్ట్రీస్ లిమిటెడ్ ('బిఐఎల్') గా మార్చారు. జాయింట్ వెంచర్ ఏర్పాటు సమయంలో , బిఐఎల్ లో అగ్రిఇవో ఎస్ ఎ 51% వాటా మూలధనాన్ని కలిగి ఉంది మరియు బిఐఎల్ లో మిగిలిన వాటా మూలధనాన్ని బిలాకియాస్ కుటుంబం కలిగి ఉంది. JVA తరువాత, అగ్రిఇవో ఎస్ఎ మరియు ఎంఐఎల్ ద్వారా టెక్నాలజీ మరియు నో-హౌ లైసెన్స్ ఒప్పందం (తేదీ 13.07.1999) కుదిరింది. ఈ లైసెన్స్ ఒప్పందం ప్రకారం, అగ్రిఇవో ఎస్ఎ అందించిన లక్షణాల ప్రకారం ఎస్పియోథ్రిన్ మరియు ఎస్పియోల్ తయారీకి అవసరమైన ప్రక్రియ మరియు పరిజ్ఞానం బిఐఎల్కు బదిలీ చేయబడింది. ఈ ఒప్పందం ప్రకారం ,

అగ్రిఇవో ఎస్ఎ లక్షణాలకు అనుగుణంగా అలెథ్రిన్ అణువులను (అనగా , ఎస్పియోథ్రిన్ మరియు ఎస్పియోల్ ఉత్పత్తులు) తయారు చేయడానికి బిఐఎల్కు లైసెన్స్ ఇవ్వడానికి అగ్రిఇవో ఎస్ఎ అంగీకరించింది. ఈ విధంగా , జెవి భాగస్వామిగా , అగ్రిఇవో ఎస్ఎ , బిఐఎల్లో మూలధనంగా కొంత మొత్తాన్ని పెట్టుబడిగా పెట్టింది మరియు జాయింట్ వెంచర్ కంపెనీ (బిఐఎల్) ఎస్పియోథ్రిన్ మరియు ఎస్పియోల్ ఉత్పత్తులను ఎలా తయారు చేయాలో సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని తీసుకువచ్చింది. JVA పరంగా , బిలాకియాస్ కుటుంబానికి చెందిన ముగ్గురు సభ్యులకు (ఎఐఎల్ డైరెక్టర్లుగా ఉన్నారు) JVAకు అనుగుణంగా రూ .25.51 కోట్ల పోటీయేతర రుసుము చెల్లించాలని అంగీకరించారు. ఈ పోటీయేతర రుసుము బిలాఖియాలు , JVA అమలులోకి వచ్చిన తరువాత , అంటే 03.07.1999 నుండి దానితో పోటీ పడక తప్పలేదు.

5. బీఐఎల్ తన తయారీ ఉత్పత్తులను రోనే పౌలంక్ ఆగ్రో కెమికల్స్ ఇండియా లిమిటెడ్ / అవెంటిస్ క్రాప్స్ (ఇండియా) లిమిటెడ్తో సహా వివిధ బల్క్ ఫార్ములేటర్లకు విక్రయిస్తోంది. బిఐఎల్ నుండి కొనుగోలు చేసిన ఎస్పియోథ్రిన్ను అవెంటిస్ క్రాప్స్ (ఇండియా) లిమిటెడ్ వివిధ తుది వినియోగదారులకు విక్రయించింది. బిఐఎల్ నుండి కొనుగోలు చేసిన ఇతర ఉత్పత్తులను అవెంటిస్ క్రాప్ సైన్సెస్ (ఇండియా) లిమిటెడ్ సూత్రీకరణ కోసం ఉపయోగించింది. ఇది 03.07.1999 నాటి సరఫరా ఒప్పందం ఆధారంగా బిఐఎల్ తయారు చేసి ఎగుమతిపై అగ్రివో ఎస్ఎకు విక్రయించిన ధర. సరఫరా ఒప్పందం ప్రకారం, ఏప్రిల్ 1999 నుండి మార్చి 2003 వరకు వివిధ కాలాలకు డెల్టామెథ్రిన్ ఉత్పత్తిని నిర్దిష్ట ధరకు విక్రయించడానికి బిఐఎల్ అంగీకరించింది. 03.07.1999 నాటి సరఫరా ఒప్పందం యొక్క అనుబంధం 3.1(ఎ)లో పట్టికలో పేర్కొన్న విధంగా వాస్తవ ఉత్పత్తి వ్యయం మరియు లాభ మార్జిన్ ఆధారంగా ధర నిర్ణయించబడుతుంది. అదేవిధంగా, అలెథ్రిన్ ఉత్పత్తులను (ఎస్పియోథ్రిన్) 1999-2000 లో 35% , 2000-2001 లో 30% , 2002-2003 లో 25% వాస్తవ ధరతో అగ్రివో ఎస్ఎకు విక్రయించడానికి బిఐఎల్ అంగీకరించింది. ఎస్పియోథ్రిన్ ఉత్పత్తులను

భారతదేశం వెలుపల అగ్రెవో ఎస్ఎ విక్రయించింది. భారతదేశంలోని అగ్రెవో (ఇండియా) లిమిటెడ్ / అవెంటిస్ క్రాప్ సైన్సెస్ (ఇండియా) లిమిటెడ్కు విక్రయించడానికి బిఐఎల్ అదే పద్ధతిలో ధరకు వచ్చింది. ఆ తర్వాత విదేశీ కంపెనీల వాటా సొత్తు సరళిలో కొన్ని మార్పులు చోటుచేసుకున్నాయి. ఏదేమైనా, ఈ కేసును నిర్ణయించే ప్రయోజనాలకు అవి సంబంధించినవి కావు.

6. ఈ కేసుకు సంబంధించిన విషయం ఏమిటంటే , బిఐఎల్ లో , అగ్రెవో ఎస్ ఎ ప్రారంభంలో 51% వాటా మూలధనాన్ని కలిగి ఉంది (తరువాత ఇది 74%కి పెంచబడింది) మరియు ఇది 51% కంటే ఎక్కువ వాటాను కలిగి ఉంది. దీంతో బీఐఎల్ , అగ్రెవో ఎస్ఎకు అనుబంధ సంస్థగా మారింది. అవెంటిస్ క్రాప్ సైన్సెస్ (ఇండియా) లిమిటెడ్లో అగ్రెవో ఎస్ఎకు 100% వాటా ఉంది. అందువల్ల, బిఐఎల్ మరియు అవెంటిస్ క్రాప్ సైన్సెస్ (ఇండియా) లిమిటెడ్ రెండూ సంబంధిత కాలంలో అగ్రెవో ఎస్ఎ (దీని పేరు మార్చి 2000 లో అవెంటిస్ క్రాప్ సైన్సెస్ ఎస్ఎగా మార్చబడింది ; రెండు పేర్లు ఇకపై పరస్పరం ఉపయోగించబడతాయి) యొక్క అనుబంధ సంస్థలుగా మారాయి. ఈ కేసులో ఎస్పియోథ్రీన్ విలువకు సంబంధించి వివాదం తలెత్తింది. 19.04.2000 - 23.05.2001 మధ్య కాలంలో, బిఐఎల్ వస్తువులను అవెంటిస్ క్రాప్ సైన్సెస్ (ఇండియా) లిమిటెడ్ కు విక్రయించింది , వారు వాటిని తుది వినియోగదారులకు విక్రయించారు. ఈ కాలానికి, అవెంటిస్ క్రాప్ సైన్సెస్ (ఇండియా) లిమిటెడ్ ఉత్పత్తిని తుది వినియోగదారులకు విక్రయించిన ధరను లావాదేవీ వ్యయాన్ని విస్మరించి మదింపు చేయదగిన రాబడి విలువగా పరిగణించాలని ప్రతిపాదించింది. ఆ కాలానికి డ్యూటీ డిమాండ్ రూ.1,68,81,685/- గా ఉంది. ప్రకటనలు , ప్రచారం, మార్కెటింగ్ మరియు అమ్మకపు ఖర్చులు, నిల్వ, బాహ్య నిర్వహణ , సేవ, వారంటీ మొదలైన ఖర్చుల కోసం చేసిన ఖర్చుల కోసం 100% యాజమాన్యంలోని అనుబంధ సంస్థ అవెంటిస్ క్రాప్ సైన్సెస్ (ఇండియా) లిమిటెడ్ ద్వారా రూ .14,97,18,205/- మొత్తాన్ని అగ్రెవో ఎస్ఎ / అవెంటిస్ క్రాప్ సైన్సెస్ ఎస్ఎ రికవరీ చేసిందని పేర్కొంటూ రూ .2 ,39,54,913/- మొత్తాన్ని డిమాండ్ చేశారు. సుమిటోమోతో కుదుర్చుకున్న

ఒప్పందం ప్రకారం , అగ్రేవో ఎస్ఎ / అవెంటిస్ క్రాప్సెన్స్ ఎస్ఎ బిఐఎల్ హోల్డింగ్ కంపెనీ కాబట్టి , సుమిటోమో ద్వారా అగ్రేవో ఎస్ఎ / అవెంటిస్ క్రాప్సెన్స్ ఎస్ఎకు చెల్లించిన మొత్తాన్ని అదనపు పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి మరియు బిఐఎల్కు తయారు చేసిన మరియు ఖాళీ చేసిన వస్తువుల విలువకు జోడించాలి. 09.06.2001 నుండి 25.03.2004 మధ్య కాలంలో ఎస్పియోథ్రీన్ పై డిఫరెన్షియల్ డ్యూటీ కింద రూ.5,95,97,434/- మొత్తాన్ని డిమాండ్ చేశారు , సుమిటోమో ద్వారా తుది వినియోగదారులకు వస్తువులను విక్రయించిన ధర మదింపు విలువను నిర్ణయించడానికి ప్రాతిపదికగా ఉండాలి మరియు బిఐఎల్ ద్వారా అవెంటిస్ క్రాప్ సైన్సెస్ (ఇండియా) లిమిటెడ్ కు విక్రయించడం "సంబంధిత" వ్యక్తికి సంబంధించినది. అసలులో ఉన్న ఈ ఉత్తర్వులను బీఐఎల్ CESTATకి అప్పీల్ చేసింది.

7. ఆక్షేపిత ఉత్తర్వు ద్వారా , ఎస్పియోథ్రీన్ తయారీ ప్రక్రియను బిఐఎల్ అభివృద్ధి చేసిందని , అది తుది దశకు చేరుకోలేదని CESTAT పేర్కొంది. అంతకు ముందు , విదేశీ కంపెనీ అగ్రిఇవో ఎస్ఎ , ఒక పోటీదారు ఉద్భవిస్తోందని గ్రహించి, అది జెవిఎలోకి ప్రవేశించింది. ఫలితంగా బీఐఎల్ ఈ ప్రక్రియను నిలిపివేసింది. ఇది పూర్తి తయారీ ప్రక్రియ యొక్క పరిజ్ఞానంతో పాటు ఉత్పత్తిని తయారు చేసే హక్కును పొందింది మరియు తరువాత , మొత్తం ఉత్పత్తిని అగ్రేవో ఎస్ఎ యొక్క అనుబంధ సంస్థకు విక్రయించింది. దీనికి ప్రతిగా, బిఐఎల్ సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని ఉచితంగా పొందింది, అలాగే అగ్రిఇవో ఎస్ఎ యొక్క అనుబంధ సంస్థ అభివృద్ధి చేసిన ప్రస్తుత మార్కెటింగ్ విస్తరణ ఉచితంగా పొందింది. ఉత్పత్తిని విక్రయించడం మరియు అది చేపట్టిన తయారీ కార్యకలాపాలకు లాభాల స్థాయిని కూడా బిఐఎల్ హామీ ఇచ్చింది. ఇది ఇతర ఉత్పత్తులను అభివృద్ధి చేయడానికి స్వేచ్ఛగా ఉంది. ప్రైవేట్ కంపెనీ వాటాదారులు, బిలాకియాస్ కుటుంబ సభ్యులకు కూడా ఏకమొత్తం పోటీ లేని రుసుము లభించింది. దీనికి ప్రతిగా అగ్రిఇవో ఎస్ఎ, భారత అనుబంధ సంస్థ పోటీదారులు లేకుండా చూసుకున్నాయి. వారు స్థాపించిన మార్కెట్ చెక్కుచెదరలేదు. అంతేకాక, వారు విక్రయించిన ఉత్పత్తి ధరను సవరించాల్సిన

అవసరం లేదు. పోటీదారు లేకపోయినా మార్కెటింగ్ వ్యవస్థ , వారు గుర్తించిన వినియోగదారులు చెక్కుచెదరకుండా ఉంటారు. CESTAT ప్రకారం, విదేశీ కంపెనీ (అగ్రెవ్ ఎస్ఎ , తరువాత అవెంటిస్ క్రాప్సైన్స్ ఎస్ఎగా పిలువబడింది) మరియు రెండు భారతీయ అనుబంధ సంస్థల మధ్య ఈ లావాదేవీలు ఒక ఉమ్మడి కార్యం అని, దీని ద్వారా రెండూ ప్రయోజనం పొందాయని CESTAT తెలిపింది. అందువల్ల , బిఐఎల్ వస్తువులను అవెంటిస్ క్రాప్ సైన్స్ (ఇండియా) లిమిటెడ్కు విక్రయించిన ధరను "సంబంధిత వ్యక్తికి" అమ్మకంగా పరిగణించాలి.

8. బీఐఎల్ తరపున సీనియర్ న్యాయవాది వి.శ్రీధరన్ వాదనలు వినిపిస్తూ ఈ ఉత్తర్వులు తప్పు అని వాదించారు. ఒక సంస్థ మరొక సంస్థతో "సంబంధం" కలిగి ఉందో లేదో నిర్ణయించడానికి ఈ కోర్టు నిరంతరం వర్తింపజేసే పరీక్ష అమ్మకందారుని వ్యాపారం మరియు వ్యవహారాలపై ఆసక్తి ఉందా అని ఆయన వాదించారు ; అదేవిధంగా, కొనుగోలుదారునికి అమ్మకందారుని వ్యాపారంపై ఆసక్తి ఉందా. ఒకవేళ ఒకరు ఉన్నా, మరొకరు లేనప్పుడు ఎలాంటి సంబంధం ఉండదని, సెక్షన్ 4(4)(సి) ఉద్దేశం కోసం లావాదేవీని ఒక లావాదేవీగా పరిగణించాలి , యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా అండ్ అదర్స్ వర్సెస్ అటిక్ ఇండస్ట్రీస్ లిమిటెడ్ , యూనియన్ ఆఫ్ ఇండియా అండ్ ఓర్స్ వర్సెస్ హింద్ ల్యాంప్ లిమిటెడ్ , సెంట్రల్ ఎక్స్‌పోజ్ కమిషనర్ , హైదరాబాద్ వర్సెస్ డిటర్జెంట్స్ ఇండియా లిమిటెడ్ , చండీగఢ్ సెంట్రల్ ఎక్స్‌పోజ్ కమిషనర్ వర్సెస్ క్వాలిటీ ఐస్ క్రీమ్ కంపెనీ వంటి ఈ కోర్టు తీర్పులపై న్యాయవాదులు ఆధారపడి ఉన్నారు. JVA ఏర్పాటు ద్వారా సాధించిన ఉత్పత్తిలో సినర్జీలు జెవి భాగస్వాముల అభివృద్ధి మరియు వనరులను ఆప్టిమైజ్ చేశాయని వాదించారు ; Agrevo SA/Aventis CropScience SA యొక్క మరొక అనుబంధ సంస్థ అయిన అవెంటిస్ క్రాప్ సైన్సెస్ (ఇండియా) లిమిటెడ్ (కొనుగోలుదారుడు)కు BIL (మదింపుదారుడు) ద్వారా అమ్మడం వల్ల బిఐఎల్ తన వ్యాపారం లేదా వ్యవహారాలపై ఆసక్తి కలిగి ఉన్నట్లు భావించబడలేదు ; అదేవిధంగా, అవెంటిస్ క్రాప్ సైన్స్ (ఇండియా) లిమిటెడ్ కు బిఐఎల్ వ్యాపారంపై ఆసక్తి లేదు.

9. రెవెన్యూ తరపు సీనియర్ న్యాయవాది అరిజిట్ ప్రసాద్ వాదనలు వినిపిస్తూ వ్యాపార సంబంధాలు , ఒక సంస్థ వ్యవహారాలు , మరో సంస్థ వ్యవహారాల్లో ఆసక్తిని ఇరకాటంలో పెట్టలేమని పేర్కొన్నారు. విదేశీ కంపెనీ అగ్రేవో ఎస్ఎ / అవెంటిస్ క్రాప్సెన్స్ ఎస్ఎ ప్రధాన వాటాదారుగా ఉన్న JVA మరియు BIL ఏర్పాటు , తయారు చేసిన ఉత్పత్తులు దాని అనుబంధ సంస్థ అవెంటిస్ క్రాప్సెన్స్ (ఇండియా) లిమిటెడ్ మాధ్యమం ద్వారా దాని విదేశీ మార్కెట్లకు చేరుకునేలా చూడటానికి , ఇది అగ్రేవో ఎస్ఎ / అవెంటిస్ క్రాప్సెన్స్ ఎస్ఎ ద్వారా 100% వరకు యాజమాన్యంలో ఉంది. ఇవి కొనుగోలుదారుని వ్యాపారాలపై నిజమైన మరియు ప్రత్యక్ష ఆసక్తిని స్పష్టంగా చూపించాయి. అందువల్ల CESTAT ఉత్తర్వుల్లో జోక్యం చేసుకోవద్దని కోరారు.

విశ్లేషణ మరియు రీజనింగ్

10. చట్టంలోని సెక్షన్ 4 యొక్క సంబంధిత భాగం క్రింది విధంగా ఉంది:

“4. ఎక్సైజ్ సుంకాన్ని వసూలు చేయడం కొరకు తొలగింపు చేయదగిన వస్తువులను మదింపు చేయడం- (1) ఈ చట్టం ప్రకారం , ఏదైనా ఎక్సైజ్ చేయదగిన వస్తువులపై వాటి విలువకు సంబంధించి ఎక్సైజ్ సుంకం వసూలు చేయబడుతుంది , అప్పుడు, వస్తువులను తొలగించిన ప్రతి తొలగింపుపై, అటువంటి విలువ-

(ఎ) వస్తువులను మదింపుదారుడు విక్రయించిన సందర్భంలో , తొలగింపు సమయంలో మరియు ప్రదేశంలో డెలివరీ కోసం , వస్తువులను మదింపుదారు మరియు కొనుగోలుదారు సంబంధం కలిగి ఉండరు మరియు అమ్మకానికి ధర మాత్రమే పరిగణనలోకి తీసుకోబడుతుంది, లావాదేవీ విలువ ఉండాలి;

(బి) సరుకులు అమ్మబడని సందర్భంతో సహా మరే ఇతర సందర్భంలోనైనా , నిర్దేశించిన విధంగా విలువను నిర్ణయించాలి.

వివరణ. - సందేహాల నివృత్తి కోసం , మదింపుదారుడు విక్రయించిన వస్తువుల ధర-కమ్-డ్యూటీ అనేది అమ్మిన వస్తువులకు వాస్తవంగా అతనికి చెల్లించిన ధర మరియు అటువంటి వస్తువుల అమ్మకానికి సంబంధించి కొనుగోలుదారు నుండి పరోక్షంగా మదింపుదారునికి ప్రత్యక్షంగా లేదా పరోక్షంగా ప్రవహించే అదనపు పరిగణన యొక్క డబ్బు విలువగా ప్రకటించబడుతుంది. మరియు అమ్మకపు పన్ను మరియు ఇతర పన్నులు మినహాయించి , అటువంటి ధర-కమ్-డ్యూటీ , వాస్తవంగా చెల్లించినట్లయితే , అటువంటి వస్తువులపై చెల్లించాల్సిన సుంకాన్ని కలిగి ఉన్నట్లుగా పరిగణించబడుతుంది.

వివరణ. - సందేహాల తొలగింపు కోసం , మదింపుదారు విక్రయించే ఎక్సైజ్ చేయదగిన వస్తువుల ధర-కమ్-డ్యూటీ అనేది విక్రయించిన వస్తువులకు అతనికి నిజంగా చెల్లించిన ధర మరియు అదనపు పరిశీలన యొక్క డబ్బు విలువ , ఏదైనా ఉంటే , అటువంటి వస్తువుల అమ్మకానికి సంబంధించి కొనుగోలుదారు నుండి నేరుగా లేదా పరోక్షంగా మదింపుదారునికి ప్రవహిస్తుంది మరియు అటువంటి ధర-కమ్-డ్యూటీ , అమ్మకపు పన్ను మరియు ఇతర పన్నులను మినహాయించి , ఏదైనా, వాస్తవానికి చెల్లించినట్లయితే , అటువంటి వస్తువులు , వాటిపై చెల్లించవలసిన సుంకాన్ని చేర్చినట్లుగా పరిగణించబడుతుంది.

(2) ఏదైనా తొలగించదగిన వస్తువులకు సంబంధించి , తొలగించిన ప్రదేశంలో డెలివరీ చేయడానికి దాని ధర తెలియనప్పుడు మరియు తొలగించిన ప్రదేశంలో కాకుండా వేరే ప్రదేశంలో డెలివరీ కోసం ధరకు సంబంధించి దాని విలువను నిర్ణయించినప్పుడు , తొలగించిన ప్రదేశం నుండి డెలివరీ ప్రదేశానికి రవాణా ఖర్చు ఆ ధర నుండి మినహాయించబడుతుంది.

(3) సెక్షన్ 3లోని సబ్ సెక్షన్ (2) కింద టారిఫ్ విలువను నిర్ణయించిన ఏ వస్తువుకైనా ఈ సెక్షన్ నిబంధనలు వర్తించవు.

(4) ఈ విభాగం యొక్క ప్రయోజనాల కోసం-

(ఎ) "మదింపుదారుడు" అంటే ఈ చట్టం కింద ఎక్సైజ్ సుంకం చెల్లించాల్సిన వ్యక్తి మరియు అతని ఏజెంట్;

★★★★★

★★★★★

(సి) “సంబంధిత వ్యక్తి” అంటే మదింపుదారుడితో అనుబంధం ఉన్న వ్యక్తి అంటే ప్రత్యక్షంగా లేదా పరోక్షంగా పరస్పరం వ్యాపారంలో ఆసక్తిని కలిగి ఉంటారు మరియు ఒక హోల్డింగ్ కంపెనీ అనుబంధ సంస్థ, బంధువు మరియు మదింపుదారుడి పంపిణీదారు మరియు ఏదైనా అసెస్సీ యొక్క ఉప-పంపిణీదారు మరియు అటువంటి పంపిణీదారు యొక్క ఏదైనా ఉప-పంపిణీదారు.”

11. అటిక్ ఇండస్ట్రీస్ (పైన పేర్కొన్న)లో, ఈ కోర్టు "సంబంధిత వ్యక్తి" అనే పదాన్ని పరిశీలించింది:

“నిర్వచనం యొక్క మొదటి భాగానికి అవసరమైనది ఏమిటంటే , సంబంధిత వ్యక్తిగా ముద్ర వేయబడే వ్యక్తి " ఒకరి వ్యాపారంలో ప్రత్యక్షంగా లేదా పరోక్షంగా ఆసక్తి ఉన్న మదింపుదారుతో సంబంధం ఉన్న వ్యక్తి అయి ఉండాలి. సంబంధిత వ్యక్తిగా చెప్పబడుతున్న వ్యక్తి యొక్క వ్యాపారంలో మదింపుదారునికి ప్రత్యక్షంగా లేదా పరోక్షంగా ఆసక్తి ఉంటే సరిపోదు లేదా సంబంధిత వ్యక్తిగా చెప్పబడుతున్న వ్యక్తికి మదింపుదారు వ్యాపారంలో ప్రత్యక్షంగా లేదా పరోక్షంగా ఆసక్తి ఉంటే సరిపోదు. మదింపుదారుడు మరియు సంబంధిత వ్యక్తిగా చెప్పబడుతున్న వ్యక్తి పరస్పర వ్యాపారంలో ప్రత్యక్షంగా , పరోక్షంగా ఆసక్తి కలిగి ఉండాలనే నిర్వచనం యొక్క మొదటి భాగం యొక్క అనువర్తనాన్ని ఆకర్షించడం చాలా అవసరం. ప్రతి ఒక్కరికీ మరొకరి వ్యాపారంలో ప్రత్యక్షంగా లేదా పరోక్షంగా ఆసక్తి ఉండాలి. ఒకరి వ్యాపారంలో ఒకరికి ఉండే సమానత్వం మరియు ఆసక్తి స్థాయి భిన్నంగా ఉండవచ్చు ; మరొకరి వ్యాపారంలో ఒకరి ఆసక్తి ప్రత్యక్షంగా ఉండవచ్చు , అయితే మొదటిదాని వ్యాపారంలో రెండవ వ్యక్తి యొక్క ఆసక్తి పరోక్షంగా ఉండవచ్చు. ఒకరి వ్యాపారంలో మరొకరికి ప్రత్యక్షంగానో, పరోక్షంగానో కొంత ఆసక్తి ఉన్నంత కాలం దానివల్ల ఎలాంటి తేడా ఉండదు. ఇప్పుడు, ప్రస్తుత సందర్భంలో, అతుల్ ప్రొడక్ట్స్ లిమిటెడ్ నిస్సందేహంగా అసెస్సీ యొక్క వ్యాపారంపై ఆసక్తిని కలిగి ఉంది , ఎందుకంటే అతుల్ ప్రొడక్ట్స్ లిమిటెడ్ మదింపుదారు యొక్క వాటా మూలధనంలో 50 శాతం కలిగి ఉంది మరియు మదింపుదారు నిర్వహించే వ్యాపారంలో వాటాదారుగా ఆసక్తిని కలిగి ఉంది. కానీ అతుల్ ప్రొడక్ట్స్ లిమిటెడ్ వ్యాపారంలో మదింపుదారుకు ఆసక్తి ఉందని చెప్పడం సాధ్యం కాదు. మదింపుదారు మరియు అతుల్ ప్రొడక్ట్స్ లిమిటెడ్ మధ్య సంబంధాన్ని రెండు కోణాల నుండి పరిగణనలోకి తీసుకోవచ్చు. మొదటిది, అతుల్ ప్రొడక్ట్స్ లిమిటెడ్ వాటా మూలధనంలో 50 శాతం వరకు మదింపుదారు యొక్క వాటాదారు అని గమనించాలి. కానీ ఒక పరిమిత కంపెనీకి దాని వాటాదారుల వాటా 50 శాతం ఉన్నప్పటికీ , దాని వాటాదారులలో ఒకరు నిర్వహించే వ్యాపారంలో ప్రత్యక్షంగా లేదా పరోక్షంగా ఏదైనా ఆసక్తి ఉందని ఎలా చెప్పగలమో మనం

చూడలేకపోతున్నాము. రెండవది, అతుల్ ప్రొడక్ట్స్ లిమిటెడ్ అసెస్సీ తయారు చేసిన రంగుల హోల్ సేల్ కొనుగోలుదారు , అయితే అప్పుడు కూడా , వారి మధ్య లావాదేవీలు ప్రిన్సిపల్ నుండి ప్రిన్సిపల్ వరకు ఉంటాయి కాబట్టి, అతుల్ ప్రొడక్ట్స్ లిమిటెడ్ వ్యాపారంలో ప్రత్యక్షంగా లేదా పరోక్షంగా ఏదైనా ఆసక్తి ఉందని మదింపుదారునికి ఎలా చెప్పగలరో అర్థం చేసుకోవడం కష్టం. 'అతుల్ ప్రొడక్ట్స్ లిమిటెడ్ ప్రిన్సిపల్-టు-ప్రిన్సిపల్ ప్రాతిపదికన అసెస్సీ నుండి రంగులను హోల్సేల్స్ కొనుగోలు చేస్తుంది మరియు తరువాత అటువంటి రంగులను మార్కెట్లో విక్రయిస్తుంది. అతుల్ ప్రొడక్ట్స్ లిమిటెడ్ అసెస్సీ నుంచి కొనుగోలు చేసిన రంగులను విక్రయిస్తుందా లేదా అమ్మదా లేదా అతుల్ ప్రొడక్ట్స్ లిమిటెడ్ అటువంటి రంగులను నష్టానికి విక్రయిస్తుందా అనే దాని గురించి అసెస్సీ ఆందోళన చెందదు. అసలు నుంచి అసలు ప్రాతిపదికన రంగులను కొనుగోలు చేసే హోల్ సేల్ డీలర్ వ్యాపారంలో పన్ను చెల్లింపుదారుడికి ప్రత్యక్షంగా లేదా పరోక్షంగా ఆసక్తి ఉందని వాదించడం అసాధ్యం. క్రెసెంట్ డైన్ అండ్ కెమికల్స్ లిమిటెడ్ విషయంలోనూ ఇదే స్థానం దక్కింది. బహుశా క్రెసెంట్ డైన్ అండ్ కెమికల్స్ లిమిటెడ్ విషయంలో అతుల్ ప్రొడక్ట్స్ లిమిటెడ్ కంటే చాలా బలంగా ఉంది. క్రెసెంట్ డైన్ అండ్ కెమికల్స్ లిమిటెడ్ అసెస్సీ యొక్క వాటాదారు కూడా కాదు , అందువల్ల మదింపుదారు వ్యాపారంలో ప్రత్యక్షంగా లేదా పరోక్షంగా ఎటువంటి ఆసక్తి ఉండదు.

12. తరువాతి నిర్ణయంలో హింద్ ల్యాంప్ లిమిటెడ్ (పైనే పేర్కొన్న) ఇదే సూత్రాన్ని ప్రతిధ్వనించింది:

“సంబంధిత వ్యక్తిగా చెప్పబడుతున్న వ్యక్తి వ్యాపారంలో మదింపుదారునికి ఆసక్తి లేదా పరోక్ష ఆసక్తి ఉంటే సరిపోదు లేదా సంబంధిత వ్యక్తిగా చెప్పబడుతున్న వ్యక్తికి మదింపుదారు వ్యాపారంలో ప్రత్యక్షంగా లేదా పరోక్షంగా ఆసక్తి ఉంటే సరిపోదు. నిర్వచనం యొక్క మొదటి భాగం యొక్క అనువర్తనాన్ని ఆకర్షించడానికి , మదింపుదారు మరియు సంబంధిత వ్యక్తిగా చెప్పబడుతున్న వ్యక్తి ఒకరి వ్యాపారంలో ప్రత్యక్షంగా లేదా పరోక్షంగా ఆసక్తి కలిగి ఉండాలి. ప్రతి ఒక్కరికీ మరొకరి వ్యాపారంలో ప్రత్యక్షంగా లేదా పరోక్షంగా ఆసక్తి ఉండాలి. ఒకరి వ్యాపారంలో ఒకరికి ఉండాలని నాణ్యత మరియు ఆసక్తి స్థాయి భిన్నంగా ఉండవచ్చు ; ఒకరి వ్యాపారంలో ఒకరి ఆసక్తి ప్రత్యక్షంగా ఉండవచ్చు, అయితే మొదటి వ్యాపారంలో రెండవ వ్యక్తి యొక్క ఆసక్తి పరోక్షంగా ఉండవచ్చు. వాస్తవాలను విశ్లేషించిన తర్వాత , ఈ కోర్టు ఎలాంటి సంబంధం లేదని నిర్ధారణకు వచ్చింది.”

13. డిటర్జెంట్స్ ఇండియా లిమిటెడ్ (పైన పేర్కొన్న)లో, ఈ కోర్టు సెక్షన్ 4 (4) (సి) లోని నిర్వచనం యొక్క రెండు భాగాలను పరిశీలించింది మరియు ఈ క్రింది విధంగా గమనించింది:

“సెక్షన్ 4(4)(సి) రెండు భాగాలుగా ఉంది. మొదటి భాగంలో శాఖ పరమైన వాస్తవిక పరీక్షను వర్తింపజేయాల్సి ఉంటుంది , అయితే రెండవ భాగంలో డి జ్యూర్ పరీక్ష యొక్క ధరఖాస్తు అవసరం. కంపెనీల చట్టం , 1956 లో "సాపేక్షం" ఈ క్రింది విధంగా నిర్వచించబడింది:

★★★★★

★★★★★

"బంధువు" యొక్క నిర్వచనాన్ని చదివితే, బంధువు ఒకరి వ్యాపారాలలో ఒకరికొకరు పరస్పర ఆసక్తిని కలిగి ఉన్నంతగా మదింపుదారుతో సంబంధం ఉన్న వ్యక్తిగా ఉండవలసిన అవసరం లేదని చూపిస్తుంది. అదే నిజమైతే, రెండవ భాగంలో "బంధువు" అనే పదం మొదటి భాగంలో "వ్యక్తి" లో విలీనం చేయబడినట్లుగానే ఉంటుంది. అందువలన, "బంధువులు" కూడా "వ్యక్తులు"గా ఉంటారు, వారు మదుపుదారుడుతో చాలా సంబంధం కలిగి ఉంటారు , వారు ఒకరి వ్యాపారాలలో మరొకరు పరస్పర ఆసక్తిని కలిగి ఉంటారు. చట్టసభ డి జ్యూర్ పరీక్షను వర్తింపజేయడం ద్వారా "సంబంధిత వ్యక్తులు" అనే అర్థాన్ని పొడిగించి , సంబంధిత వ్యక్తులుగా కాకుండా మొత్తం బంధువుల జాబితాను చేర్చింది. అదేవిధంగా, హోల్డింగ్ కంపెనీలు మరియు అనుబంధ కంపెనీలు ఒక అనుబంధ సంస్థపై హోల్డింగ్ కంపెనీ యొక్క నియంత్రణను ఉపయోగించడం ద్వారా డి జ్యూర్ పరీక్షను వర్తింపజేయడం ద్వారా చేర్చబడతాయి.

"బంధువు" యొక్క నిర్వచనాన్ని చదవడం బంధువు కానవసరం లేదని చూపుతుంది అసెన్సీతో చాలా అనుబంధం ఉన్న వ్యక్తి , ఒకరి వ్యాపారాలలో పరస్పర ఆసక్తిని కలిగి ఉంటారు. అదే జరిగితే , రెండవ భాగంలో "బంధువు" అనే వ్యక్తీకరణ మొదటి భాగంలో "వ్యక్తి"లో బంధువును ఉపసంహరించుకునేంతవరకు ఒటియోస్గా ఉంటుంది. అందువల్ల, "బంధువులు" కూడా "వ్యక్తులు"గా ఉంటారు , వారు ఒకరి వ్యాపారాలలో పరస్పర ఆసక్తిని కలిగి ఉంటారు. శాసన సభ ఒక డి జ్యూర్ పరీక్ష యొక్క ధరఖాస్తు ద్వారా "సంబంధిత వ్యక్తులు" అనే అర్థాన్ని వ్యక్తిగతంగా లేకుండా మొత్తం బంధువుల జాబితాను చేర్చడానికి పొడిగించింది. మరింత సంబంధిత వ్యక్తులుగా. అదేవిధంగా, ఒక అనుబంధ కంపెనీపై హోల్డింగ్ కంపెనీ నియంత్రణను అమలు చేయడం ద్వారా హోల్డింగ్ కంపెనీలు మరియు అనుబంధ కంపెనీలు కూడా అదే విధంగా డి జ్యూర్ పరీక్ష ధరఖాస్తు ద్వారా చేర్చబడతాయి.

ఈ విషయాన్ని వైన చెప్పినట్లు కమిషనర్ ముందు స్పష్టంగా విన్నవించినప్పటికీ , కమిషనర్ ఉత్తర్వుల్లో ఈ వాస్తవం ఆధారంగా ఎలాంటి ఆధారాలు లేవు.”

14. కమిషనర్ ఆఫ్ సెంట్రల్ ఎక్సైజ్ , ఔరంగాబాద్ వర్సెస్ గుడ్ ఇయర్ సౌత్ ఏషియా టైర్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ మరియు ఇతరులు లో తీసుకున్న నిర్ణయం ప్రయోజనకరంగా ఉంది. గుడ్ ఇయర్ మరియు సియెట్ యొక్క జెవి సంస్థ అయిన మదింపుదారు (ఇద్దరికీ దానిలో సమాన వాటా ఉంది) , గుడ్ ఇయర్ మరియు సియెట్ రెండింటి నుండి గణనీయమైన మొత్తాలను అప్పుగా తీసుకున్నాడు. తరువాత, సియెట్ తన మొత్తం వాటాను గుడ్ ఇయర్ కు బదిలీ చేసింది. మదింపుదారుడు మరియు గుడ్ ఇయర్ సంబంధిత వ్యక్తులని రెవెన్యూ ఆరోపించింది, దీనిని ఈ కోర్టు తిరస్కరించింది:

“7. 'ఒకరి వ్యాపారంలో ' అనే పదం ఇద్దరు వ్యక్తులను సంబంధిత వ్యక్తులుగా పరిగణించడానికి పరస్పరం , అంటే ఒకరిపై మరొకరు ఆసక్తి కలిగి ఉండాలని స్పష్టంగా సూచిస్తుంది.

8. రెండు కంపెనీలు రూ. 85.66 కోట్ల రుణాన్ని అసెస్సీ కంపెనీకి ఇచ్చాయనే కారణంతో మాత్రమే మదింపుదారుడుకి, కొనుగోలుదారులకు మధ్య సంబంధాన్ని నెలకొల్పడానికి సరిపోతుందని మెంబర్ జ్యుడిషియల్ ఉత్తర్వుల ద్వారా మనకు తెలుస్తుంది. ఇది ఒకవైపు వ్యాపారం మాత్రమే చూపిస్తుంది, అయితే రెండు వైపులా వ్యాపారం అవసరం. మరొక సభ్యుడు, మా అభిప్రాయం ప్రకారం, ఇది పరస్పర ఆసక్తిని చూపించే అంశం కాజాలదు...”

15. క్వాలిటీ ఐస్ క్రీమ్ (పైన పేర్కొన్న)లో, కోర్టు రెండు సంస్థల వ్యాపార ప్రయోజనాల యొక్క పరస్పర ఆధారం మరియు పరస్పరతను నొక్కి చెప్పింది , అనగా మదింపుదారు మరియు కొనుగోలుదారు:

“పైన పేర్కొన్న నిర్ణయాలను విశ్లేషిస్తే , ఇందులో పాల్గొన్న ప్రతి పక్షం ప్రత్యక్షంగా లేదా పరోక్షంగా ఒకరి వ్యాపారంలో మరొకరు ఆసక్తి కలిగి ఉండాలి. క్వాలిటీ ఐస్ క్రీమ్ మరియు బిబిఎల్ ఐఎల్/హెచ్ ఎల్ ల మధ్య కుదిరిన ఒప్పందంలోని సంబంధిత క్లాజులు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి (వీటి ఆధారంగా మరియు పైన పేర్కొన్న సూత్రాలను వర్తింపజేస్తూ , వారు 'సంబంధిత వ్యక్తులు' కాదా అనే అభిప్రాయాన్ని తీసుకోవాల్సి ఉంటుంది.

★★★★★

★★★★★

ఒక డిస్ట్రిబ్యూటర్ లేదా తయారీదారుడి సంబంధానికి అతీతంగా కొన్ని పరస్పర ఆధారం మరియు పరస్పర సహకారం ముఖ్యమైనది, తద్వారా పార్టీలు 'సంబంధిత వ్యక్తులు' కాదా అని పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి. గమనించిన వాస్తవాలపై, ప్రధానంగా క్యాలిఫోర్నియా క్రీం మరియు బిబిఎల్ఎల్ / హెచ్ఎల్ఎల్ మధ్య సంబంధం ఏకపక్షంగా ఉంటుంది మరియు వాస్తవాల ప్రతి ఒక్కరికీ ఒకరి వ్యాపారంలో ప్రత్యక్షంగా లేదా పరోక్షంగా ఆసక్తి ఉందని సూచించవు.”

16. మరోవైపు పరస్పర సంబంధం అంటే ఏమిటో పరిశీలిస్తే సుప్రీం వాషర్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ లో తీర్పు. పుణెలోని సెంట్రల్ ఎక్స్చేంజ్ కమిషన్ ఈ విషయాన్ని వెల్లడించారు. మదింపుదారు మరియు కొనుగోలుదారు ఉమ్మడి ముడి పదార్థాల సేకరణలో నిమగ్నమయ్యారు ; వారు ఉమ్మడి స్టాక్ అకౌంటింగ్ మరియు ప్లానింగ్ మరియు తయారీ కార్యకలాపాలలో పరస్పర ఆధారితతను కలిగి ఉన్నారు. మూడు యూనిట్ల మధ్య సాధారణ యంత్రసామగ్రి వినియోగం , ఉమ్మడి మార్కెటింగ్ ఏర్పాట్లు, స్వేచ్ఛాయుత ఆర్థిక ప్రవాహంతో ముడి సరుకులు , సెమీ ఫినిష్ సరుకుల ఉమ్మడి నిల్వలను కలిగి ఉండటం వల్ల మూడు యూనిట్ల మధ్య పరస్పర సంబంధాలు , పరస్పర ఆధారితత ఏర్పడిందని కోర్టు అభిప్రాయపడింది.

17. ప్రస్తుత సందర్భంలో , నిస్సందేహంగా AgrEvo SA/Aventis CropScience SAకు అవెంటిస్ క్రాప్ సైన్సెస్ (ఇండియా) లిమిటెడ్ (కొనుగోలుదారు) లో మొత్తం వాటా ఉంది. ఇది బిబిఎల్ లో వాటాదారుగా కూడా ఉంది. తరువాతి ఉత్పత్తులన్నీ అవెంటిస్ క్రాప్సైన్సెస్ (ఇండియా) లిమిటెడ్కు విక్రయించబడతాయి. ఏదేమైనా , అవెంటిస్ క్రాప్సైన్సెస్ (ఇండియా) లిమిటెడ్ యొక్క వ్యవహారాలలో బిబిఎల్కు ఎటువంటి వ్యాపార ఆసక్తి లేదా ఆసక్తి ఉందని ఇది చూపించదు, లేదా దీనికి విరుద్ధంగా, అవెంటిస్ క్రాప్సైన్సెస్ (ఇండియా) లిమిటెడ్కు బిబిఎల్లో ప్రత్యక్షంగా లేదా పరోక్షంగా అటువంటి ఆసక్తి ఉందని చూపించదు. పార్టీలు సంబంధం కలిగి ఉన్నాయో లేదో పరిశీలించడంలో

రెవెన్యూ యొక్క ఆందోళన సమర్థనీయం కావచ్చు ; ఏదేమైనా, సెక్షన్ 4 (4) (సి) ప్రకారం , సరైన పరీక్షను వర్తింపజేయకుండా అటువంటి సంబంధాన్ని అంచనా వేయవచ్చని నిర్ధారించలేము.

అదనంగా, ఆదాయం దాని ముందు ఉన్న పదార్థాలను , లాభాల మార్జిన్ వైపు మార్కును సూచించే పత్రాల రూపంలో మరియు ఇతర బాహ్యమైన సాక్ష్యాల రూపంలో , వాస్తవానికి, విక్రయించిన వస్తువుల ధర తగ్గినట్లయితే , లేదా అదే లేదా అదే వస్తువుల మార్కెట్ ధరతో పోల్చదగినది. మార్కెట్ లో ఆ వస్తువుల ధర కంటే సరుకుల ధర తక్కువగా ఉన్నట్లు కనుగొనబడలేదు.

18. పైన పేర్కొన్న చర్చ దృష్ట్యా , పన్ను చెల్లింపుదారుడిని సంబంధిత వ్యక్తిగా పరిగణించడం ద్వారా వస్తువులను విక్రయించిన విలువను తిరస్కరించడంలో రెవెన్యూ నిర్ణయం తప్పు అని నిర్ధారణకు రావాలి. అదే కారణాల వల్ల , విచ్చిన్నమైన క్రమాన్ని కొనసాగించలేమని అభిప్రాయపడింది ; అనేది పక్కన పెట్టారు. అప్పీళ్లను అనుమతిస్తారు , కానీ పరిస్థితులలో , ఖర్చులపై ఎటువంటి ఉత్తర్వులు లేకుండా.

[ఎస్. రవీంద్ర భట్, న్యాయమూర్తి]

[దీపాంకర్ దత్తా, న్యాయమూర్తి]

న్యూఢిల్లీ,
మార్చి 22, 2023.